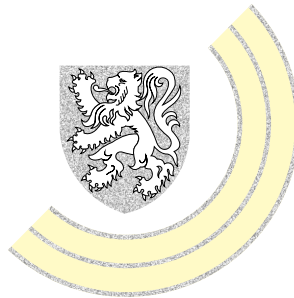

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

20 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van een recent Nederlands onderzoek naar alcoholpops

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de capaciteit in rusthuizen

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de wittetandenbehandeling door waterstofperoxide

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van een onderzoek naar leeftijdsdiscriminaties

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het vrijwilligerswerk

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de erkenning en ondersteuning van SBO VZW

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de centra voor geestelijke gezondheidszorg

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 20 maart 2003

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.07 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van een recent Nederlands onderzoek naar alcoholpops

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de resultaten van een recent Nederlands onderzoek naar alcoholpops.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, al onze vragen om uitleg hebben de bedoeling om de regering te controleren en min of meer belangrijke zaken ter bespreking voor te leggen. Dat lijkt allemaal onbelangrijk op een dag dat de oorlog begint. Het speelt allicht in het hoofd van iedereen vandaag, zeker omdat we weten welke effecten dit kan hebben op kinderen. Zelfs al gebeurt het ver van ons bed, we mogen die effecten niet onderschatten. Vanuit een commissie die begaan is met het welzijn en de gezondheid van iedereen, lijkt het me gepast om daarvoor aandacht te vragen van onze collega's.

Mevrouw de minister, alcoholpops zijn populair bij jongeren. Ze versnellen de alcoholopname in het bloed en maken sneller dronken. Dat heeft een recent Nederlands onderzoek vastgesteld. Dat werd uitgevoerd door het Meander Medisch Centrum in Amersfoort, nadat was vastgesteld dat jongeren sneller aangeschoten leken. De precieze relatie tussen het drinken van mix-drankjes en het promille

alcohol in het bloed werd onderzocht. Ook bij Belgische jongeren vallen die zoete drankjes erg in de smaak.

Het is ontstellend dat jongeren een half uur na het drinken van 3 flesjes Bacardi Breezer 0,8 tot 1,1 promille alcohol in het bloed hadden. Degenen die ongezoete alcohol hadden gedronken, tekenden slechts 0,45 tot 0,6 promille op. Blijkbaar leidt het drinken van de breezers tot een alcoholopname die bijna dubbel zo hoog is als na het drinken van ongezoete alcohol.

Een mogelijke oorzaak is de combinatie van suiker met bepaalde zuren. De onderzoekers waarschuwen dan ook voor de gevaren van het drinken van alcoholpops, omdat ze smaken naar limonade en leiden tot een onverwachte en soms gevaarlijk hoge alcoholopname. Dit geldt zowel voor volwassene als jongeren, maar omdat het drankje zo goed op limonade lijkt is het risico vooral groot voor jongeren en kinderen. Ze zijn kleiner en hebben dus minder lichaamsgewicht. Ze hebben ook niet de indruk dat ze alcohol drinken. Uit het onderzoek is gebleken dat meisjes nog meer risico lopen.

De VAD heeft in 2000 en 2001 een onderzoek uitgevoerd. Er werd eveneens een stijgende populariteit vastgesteld. Dat is een van de verklaringen voor de stijging van het wekelijks alcoholgebruik bij jongeren in die periode. In 2001 zou in vergelijking met 1999 tweemaal zoveel jongeren wekelijks alcohol drinken. Dat zou te wijten zijn aan het stijgend gebruik van alcoholpops.

Die VAD-studie gaf een stijging aan van 15 naar 31 percent bij 15-jarigen. Bij 18-jarigen drinkt al meer dan de helft wekelijks alcohol tegenover 35 percent in 1999. Ongeveer 14 percent van de 12- en 13-jarigen zou wekelijks alcohol drinken. De Sleutel stelt vast dat 11 percent van de jongeren vóór of zelfs tijdens de schooluren drinkt. Bij onze noorderbu-

Merckx-Van Goeij

ren steeg de verkoop van breezers van 4 miljoen liter naar liefst 28 miljoen liter. De producenten verdienen daar blijkbaar een en ander mee.

Intussen heb ik vernomen dat de heer Verfaillie, die ook burgemeester is, bij gemeenteverordening de verkoop van alcoholhoudende dranken in automaten heeft verboden. De verordening is echter door de voogdijoverheid vernietigd omwille van gebrek aan bevoegdheid.

Vervolgens hebben de senatoren een wetsvoorstel ingediend, dat voorzag in een uitbreiding van artikel 13 van een wet uit 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en het vergunningsrecht. Vooral de producenten en de leveranciers werden strafrechtelijk geviséerd en niet zozeer de jongeren die de producten gebruiken. Het voorstel werd door de Senaat goedgekeurd en naar de Kamer overgezonden. Bij navraag bleek dat het voorstel daar gestrand is. Er zouden hoorzittingen worden georganiseerd, het voorstel zou verder worden besproken. Er is geen meerderheid voor te vinden en het wetsvoorstel wordt op de lange baan geschoven. Na de verkiezingen zal er van de tekst waarschijnlijk niet veel overblijven.

De VAD heeft al verscheidene malen de alarmklok geluid. De drankjes lijken immers erg onschuldig. Met de wetgeving van vandaag zou men, mits een ruime toepassing, de verkoop en het gratis verstrekken van de drankjes kunnen verbieden. Toch is gebleken dat de aanpassing, zoals in de Senaat voorgesteld, nodig is om efficiënt op te treden.

Wat is er al gebeurd ? Hebt u al preventief iets verwezenlijkt om het stijgend gebruik van alcoholpops bij jongeren tegen te gaan ? Bent u van plan om, naar analogie met tabak, op de verpakking een waarschuwing te doen zetten ? Er is immers misleiding in het spel, de drankjes lijken alleen maar ongevaarlijk. Een verbodsbepaling heeft alleen maar zin als ze wordt ingebed in een ruimer preventie- en ondersteuningsbeleid. In de Senaat is er een meerderheid voor een verbodsbepaling te vinden. Het zou een signaal kunnen zijn, waarop een preventiecampagne vanuit de Vlaamse overheid kan worden geënt.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Merckx. De preventie komt wat laat op gang, want de problematiek is al een

hele tijd geleden aan het licht gekomen. De vraag komt van de ouders, de VAD heeft het probleem niet op tijd onderkend. Er moet dringend op gereageerd worden, zoniet is de kans groot dat iedereen het gebruik van de alcoholpops normaal vindt.

De voorzitter : Het senaatsvoorstel ligt nog altijd ter bespreking voor in de Kamer. Mevrouw Schauvliege zou vragende partij zijn om de bespreking ervan uit te stellen. Het is in een recent verleden opnieuw op de agenda geplaatst, maar het is niet evident om alle schuld op de automaten te steken. Dat is niet correct. Toenmalig minister Aelvoet had toen zelfregulering vooropgesteld en gevraagd om na te gaan welke mechanismen vanuit de sector zelf op gang konden worden gebracht.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, de VAD trekt inderdaad regelmatig aan de alarmbel. Op basis van de leerlingenbevragingen, die toch een permanente bron van informatie zijn, volgt de VAD de situatie op het terrein. De vereniging heeft een contract met de Vlaamse overheid om antwoorden te geven op nieuwe tendensen en de preventieve programma's aan te passen. De rol van de VAD is dubbel, enerzijds informeren, anderzijds antwoorden formuleren. De VAD is dus niet neutraal, want het is niet de minister die in eerste instantie de problemen oplost. Er is wel een goede samenwerking tussen de VAD en mijn kabinet, zowel op vlak van de signaalfunctie als wat het voorstellen van oplossingen betreft.

Uit recente onderzoeken van de VAD blijkt dat 71,3 percent van de 12- tot 16-jarigen in het jaar voor de ondervraging alcohol dronk. In Vlaanderen drinken 1 op 10 jongeren van 12 jaar sterke drank of alcoholpops. Het gebruik van alcoholpops stijgt sterk tussen 13 en 14 jaar. De pops zijn na bier door alle leeftijden het meest gedronken alcoholisch drankje. Dat heeft veel te maken met het feit dat alcohol drinken in onze samenleving goed aanvaard is. Zowel jongeren als hun ouders beschouwen het als een aanvaardbare drug.

De aanleiding tot de vraag van mevrouw Merckx was een experimenteel onderzoek uit Nederland door het Meander Medisch Centrum en Stichting Alcoholpreventie. Het merkwaardige aan dat onderzoek is dat het alleen werd gevoerd bij jonge vrouwen tussen 17 en 19 jaar.

Wie af en toe luistert naar Jongens en Wetenschap, weet dat vrouwen alcohol gemakkelijker in het bloed opnemen dan mannen. Dat heeft te maken

Vogels

met het feit dat mannen meer uit water bestaan, terwijl vrouwen meer vet hebben in hun lichaam. Dat maakt dat de alcoholpercentages in het bloed in dit onderzoek erg hoog lijken. Als er mannen in de steekproef waren opgenomen, dan zouden de percentages iets lager zijn. Zo ziet u maar dat ook ik naar Jongens en Wetenschap luister.

Het probleem is er echter niet minder ernstig om. Ik geef u een beeld van wat er tot nu toe in het Vlaams preventiebeleid omtrent alcohol is gedaan. In het convenant dat we met de VAD hebben afgesloten, en onlangs hebben vernieuwd, zijn jongeren een prioritaire doelgroep van de preventie van zowel alcohol- als drugsgebruik. Het is dan ook belangrijk dat preventieprogramma's aansluiten bij de leefwereld van jongeren. De VAD speelt daarop in. Zo zijn er verschillende campagnes gevoerd, gericht op jongeren. Met de campagne 'Bekijk het eens nuchter' zal de komende drie jaar aan de hand van acties getracht worden verschillende leeftijdsgroepen aan te spreken. Met 'A cool world' ging de eerste campagne van start. Het gaat om een website voor 12- tot 16-jarigen die geraadpleegd kan worden op www.acoolworld.be. Met deze website willen we jongeren informeren en willen we met hen een interactief debat voeren.

Dit jaar kwam er een specifieke folder uit over alcoholpops waarin de wetgeving over deze drankjes voor de doelgroep van 12 tot 16 jaar werd verduidelijkt. Met de VRT-televisiespot 'Erover praten is de eerste stap' probeert de VAD een pedagogische benadering van de preventie van drugs- en alcoholproblemen voorop te stellen. Het promotieteam van 'A cool world' bezoekt bovendien concerten en jongerenhappenings met postkaarten, stickers, T-shirts, enzovoort. Daarnaast worden in Vlaamse secundaire scholen, jeugdhuizen en gemeentelijke jeugddiensten affiches en posters opgehangen. Ten slotte wordt de website gepromoot in bussen en trams in Antwerpen en Gent.

De syllabus en de affiche 'Alcohol en drugs, maak er geen sport van' is bedoeld als preventie van alcohol- en drugsgebruik in sportclubs. Immers, één op vier Vlamingen is daar lid van. Daarmee wil de VAD de preventiewerkers en sportclubs uitnodigen werk te maken van een alcohol-en drugsbeleid.

Ik zoom even in op de reclame voor alcoholpops. Ook in het federaal parlement is daar een vraag over gesteld. De verantwoordelijkheid voor de reclame voor alcohol ligt inderdaad op het federaal niveau want het gaat om productinformatie. Toch

zijn er omtrent reclame al enkele wetten van kracht.

Er bestaat ook een zelfregulerende code van de sector van alcoholproducenten. Deze reclamecode voor alcoholhoudende dranken uit 1992 bepaalt dat de reclame in geen geval tot minderjarigen gericht mag zijn. Ook mogen er geen minderjarigen in te zien of te horen zijn, en mag niet worden gesuggereerd dat het gebruik van alcoholhoudende dranken een teken is van volwassenheid. Verder is het verboden alcoholhoudende dranken uit te delen aan minderjarigen. Deze zelfregulering aan de hand van een reclamecode wordt, naar men zegt, vrij goed gevolgd.

Bij de professionele aanbevelingen van de Jury voor Eerlijke Praktijken met betrekking tot de zogenaamde mixdranken, uitgevaardigd door de BFWG, de Belgische Federatie van Wijn en Gedistilleerd, de FBVS, Fedis, Horeca Vlaanderen en het Nationaal Verbond der Handelaars in Bieren en Drinkwaters, staan in hoofdstuk II de afspraken over de commerciële boodschap.

Er staat onder andere in beschreven dat, naast het naleven van de wettelijke voorschriften op het vlak van de etikettering, er ook op moet worden toegezien dat telkens klaar en duidelijk de aard en het alcoholgehalte van het product wordt vermeld om elke verwarring met niet-alcoholhoudende dranken te voorkomen. Over de verpakking staat onder andere vermeld dat moet vermeden worden dat het verpakkingsmateriaal en de verkooppunten specifiek gericht zijn op een jongerenpubliek en minderjarigen aanzetten tot alcoholgebruik, zelfs van laag alcoholhoudende dranken.

Het verbod op de verkoop van alcoholpops via drankautomaten werd inderdaad goedgekeurd door de Senaat op 16 oktober 2002 en zal nu worden voorgelegd aan de Kamer. Deze materie valt onder de bevoegdheid van de federale minister van Financiën. Het spreekt voor zich dat de coherentie tussen de verschillende preventieve maatregelen op Vlaams en federaal niveau moet worden besproken binnen de centrale cel Drugs.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik denk inderdaad dat de VAD hier terecht een dubbele rol in speelt. Uiteraard blijven we aangewezen op signalen van de overheid. Reclame moet worden getoetst aan de coherentie met het algemeen ontradingsbeleid inzake drugs en alcohol. Ik hoop dat alcoholpops een

Merckx-Van Goey

vaste plaats zullen innemen in de Vlaamse drugs-nota.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de capaciteit in rusthuizen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de capaciteit in rusthuizen.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, de aanleiding van mijn vraag om uitleg is een persmededeling terzake van enkele maanden geleden van de federale minister. Aan u om hierin klaarheid te scheppen.

Het KB van 24 juni 1999 houdende de vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning van rust- en verzorgingstehuizen bepaalt dat een rust- en verzorgingstehuis minstens over 25 woongelegenheden moet beschikken. De rust- en verzorgingstehuizen die hieraan niet voldeden op 10 oktober 2000, hadden een termijn van 5 jaar om hieraan te beantwoorden.

Heel wat instellingen voldoen niet aan de norm en hebben u hieromtrent aangeschreven.

In een antwoord van november 2001 stelt u dat deze problematiek ter sprake moet komen. 'Tal van voorzieningen leggen mij een gelijkaardige vraag voor. Om deze reden acht ik het opportuun de hele RVT-sector via omzendbrief te informeren inzake de toepassing van deze 25-beddennorm'.

Ik meen dat uw bekommernis terecht is. Federaal minister Vandenbroucke bracht met betrekking tot deze problematiek eind december 2002 een aantal cijfers naar voren. Een tabel op zijn website licht de geprogrammeerde tegenover de bestaande capaciteit in RVT's toe.

Vlaanderen kent een overschot van 538 bedden die niet zijn toegewezen. In Wallonië en de Duitstalige gemeenschap zijn geen bedden beschikbaar. Brus-

sel zit aan min 16 en heeft dus meer bedden dan er geprogrammeerd zijn.

Er is ook sprake van het feit dat er een tweede protocol moet komen tussen het federaal parlement, de gemeenschappen en de gewesten. Dat protocol is blijkbaar nog niet rond. Mevrouw de minister, waarom is dat tweede protocol nog niet ondertekend ? Waarom zijn de 538 bedden niet toegewezen ? Worden die nog toegewezen ? Wanneer we vasthouden aan de 25-beddennorm zouden heel wat instellingen verder kunnen worden geholpen. Het staat buiten kijf dat er sowieso een vraag naar meer bedden bestaat. Indien ze nog worden toegewezen, wanneer zal dat gebeuren ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : We hebben nog niet zo lang geleden de discussie gevoerd waarbij de principes werden uitgelegd, maar waarbij de vraag naar het nieuwe akkoord bleef bestaan. Het antwoord op de vraag van de heer Van Dijck over de verdeling van het overschot van het vorige protocolakkoord, vind ik de moeite waard. Ik liet me immers vertellen dat het vooral voorzieningen zijn die rusthuizen hebben overgenomen die bijkomende RVT-erkenningen zouden krijgen. Klopt dit ?

Welke duidelijke afspraken zullen er komen tussen de verschillende partners in het volgende protocolakkoord, en wanneer komt dat er ? Wanneer verschijnt het ministerieel besluit ? Dat is van belang voor de rusthuizen om hun beleid verder uit te tekenen. Er bestaat discussie over de verschillende parameters en criteria, zoals het principe van het minimum, het principe van de regio's waar minder rusthuiswoongelegenheden zijn en waar minder mogelijkheid bestaat om een RVT toe te kennen, het criterium van de verhouding tussen mensen die in aanmerking komen voor een RVT en het aantal RVT-erkenningen. Wanneer mogen we de concretisering hiervan verwachten ?

Mevrouw de minister, u zou 10 percent van de middelen reserveren voor de overgang tussen de thuiszorg en de residentiële zorg. Het gaat om dienstverlening die nu grotendeels in de thuiszorg zit, wat het budget van de thuiszorg zal vergroten ten nadele van de residentiële sector. Desondanks zie ik op de website van federaal minister Vandenbroucke nog een stijging van de voorspelde toename van rusthuisopname. Er wordt gezegd dat er grosso modo jaarlijks 2.000 rusthuiswoongelegenheden moeten bijkomen, wil men aan de vraag beantwoorden. Ik dacht dat u in het verleden ook al iets dergelijks had gezegd, namelijk uw belofte van

Becq

10.000 woongelegenheden. Als u 10 percent van de middelen zult besteden aan thuiszorg en serviceflats, moet er dan een specifieke regelgeving voor komen ? Hoe zal dit gebeuren ? Wordt het een algemene regel of worden het projectsubsidies op aanvraag ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik geef de nieuwe tussentijdse stand van de RVT-reconversie. Het is goed dit even te actualiseren.

Op de interministeriële conferentie Volksgezondheid van 11 december 2002 werd inderdaad een principieel akkoord bereikt betreffende een protocolakkoord nummer 2 over het te voeren ouderenzorgbeleid. Daarin worden aan de gemeenschappen bijkomende middelen toegekend voor het jaar 2003. Tegelijk wordt in een vijfjarenperspectief de manier van toewijzen geregeld. Het gaat om een principiële goedkeuring waarbij nog een aantal details verder moeten worden uitgewerkt. Er is een akkoord bereikt over de details in een interkabinettenwerkgroep. Nu circuleert het protocolakkoord nummer 2 ter ondertekening onder de negen ministers van Gezondheid die dit land heeft. Het is reeds gepasseerd bij de federale, de Franstalige en de Duitstalige ministers. Momenteel zit het in Brussel. Brussel heeft altijd onwaarschijnlijk veel tijd nodig om een handtekening te zeten. Daarna komt het naar Vlaanderen, waarna het door iedereen zal getekend zijn.

In het protocolakkoord nummer 1 werd de opvangcapaciteit in de sector rust- en verzorgingstehuizen voor Vlaanderen als volgt vastgelegd. Vlaanderen mocht 26.662 RVT-bedden toewijzen over een periode van 5 jaar. Hiervan werden er op 31 december 2002 exact 26.124 effectief uitgebaat. Er werden dus zoveel bejaarde personen effectief verzorgd. Het verschil bedraagt 538 bedden tussen de maximale erkenning en de bedden die in gebruik waren.

Dit verschil is het gevolg van 206 RVT-bedden die oorspronkelijk aan voorzieningen zijn toegewezen, maar die ingevolge de sluiting van de voorziening als RVT inmiddels zijn teruggevloeid naar de Vlaamse pool. Uit die pot zijn het voorbije jaar bij noodgevallen, zoals dringende sluiting, een aantal RVT-bedden toegekend aan die voorzieningen die de bejaarden hebben opgenomen. Het is niet de bedoeling dit systematisch te doen. We zoeken in het kader van het nieuwe ouderendecreet naar

meer stabiele oplossingen om ons beter te wapenen tegen een eventuele sluiting van een rusthuis.

206 RVT-bedden zitten nu terug in de Vlaamse pot. De 332 overige RVT-bedden zijn wel opgenomen in de planningsvergunning van individuele voorzieningen maar worden momenteel nog niet uitgebaat. Dit heeft te maken met het feit dat sommige voorzieningen nog bezig zijn met het uitbouwen van hun infrastructuur. Een aantal andere beschikt wel over een individuele planningsvergunning voor bijkomende RVT-bedden, maar voldoet niet aan de voorwaarden om die bedden effectief in gebruik te nemen. Als de planningsvergunningen aflopen en de bedden zijn nog niet gebruikt, dan zullen ze terugvloeien naar de pool.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Het is onduidelijk omdat onder de tabel 'overblijvende programmatorische ruimte' staat. Die term wordt dan toch verkeerd gebruikt. De 206 bedden zijn teruggevloeid, de andere bedden zijn toegewezen.

Minister Mieke Vogels : De 332 bedden zijn inderdaad toegewezen. Dat evolueert permanent. De 206 RVT-bedden die nog in de pool zitten, voegen we, in het kader van protocol 2, toe aan de nieuwe RVT-bedden voor Vlaanderen. In protocol 2 krijgt Vlaanderen meer ruimte om een eigen beleid te voeren dan in protocol 1. Vlaanderen krijgt een enveloppe toegewezen, en beslist zelf of die maximaal wordt ingezet voor het omzetten van gewone rusthuisbedden naar RVT-bedden, of om er andere dingen mee te doen.

We willen 10 percent van de middelen behouden om de link tussen residentiele verblijven en thuiszorg te behouden. Het is geen keuze tussen de twee, het is ook geen toevoeging aan de middelen van de thuiszorg. We moeten daarover onderhandelen met de federale overheid. Op het terrein lopen die zaken gemakkelijker dan in Brussel. Er zijn nu al gesprekken bezig met rusthuizen, die in een samenwerkingsakkoord met de thuiszorg, willen overgaan tot de uitbouw van ADL-diensten die in serviceflats actief kunnen zijn. Het is van minder belang of die voorzieningen worden betaald met Vlaamse of federale middelen. We gaan op dit moment na hoe we dat in een besluit kunnen omzetten. Het zal in de vorm van projecten zijn, die we op het terrein kunnen uittesten, en dan in de toekomst reglementeren.

We zullen 10 percent van de nieuwe middelen voor experimentele doeleinden gebruiken, de overige 90

Vogels

percent zullen we gebruiken voor de reconversie van goedkope ROB-bedden naar de duurdere RVT-bedden. Voor de verdeling van die middelen zijn de demografische evolutie en de individuele dekkingsgraad van voorzieningen de belangrijkste criteria.

In sommige voorzieningen ligt 30 percent, in andere 40 of zelfs 80 percent van de RVT-gerechtigde mensen in een RVT-bed. We willen zorgen dat in alle voorzieningen minimaal 69 percent van de RVT-gerechtigde mensen een RVT-bed hebben. Onze doelstelling is dus een dekkingsgraad van 69. Momenteel worden simulaties uitgevoerd om dat op een goede manier te doen. De definitieve verdeling op het niveau van de individuele voorzieningen zal gebaseerd zijn op het zorgafhankelijkheidsprofiel van iedere voorziening. Hiertoe werden aan het Riziv gevalideerde gegevens opgevraagd, zodat ze niet langer, zoals bij de uitvoering van protocol 1 het geval was, aan de voorzieningen zelf moeten worden opgevraagd.

RVT's die momenteel beschikken over een erkenning van minder dan 25 RVT-bedden, zullen niet prioritair worden behandeld. De RVT-erkenningssnormen geven die voorzieningen tot 2005 de mogelijkheid om aan de 25-beddennorm te beantwoorden. We zullen de voorzieningen vragen of ze die verhoging wensen. We doen dat niet automatisch, omdat er nog tijd is tot 2005 en omdat zo'n verhoging veel bijkomende engagementen vergt, zoals de aanwezigheid van een verpleegkundige gedurende 24 op 24 uur. Het zou kunnen dat een aantal voorzieningen op dit moment opteert om nu nog niet over te stappen naar de zware RVT-erkenningssvoorwaarde.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Moet een instelling die 20 RVT-bedden heeft, nu niet een permanentie van 24 op 24 uur verzekeren ?

Minister Mieke Vogels : Neen, dat moet pas vanaf 2 oktober 2005.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, u had het over de demografische evolutie. Er zijn regio's met te weinig rustoordbedden en dus ook met een lage individuele dekkingsgraad. Wat vindt u daarvan ?

Minister Mieke Vogels : Eerst wordt de dekkingsgraad van 69 ingevuld. Er wordt een pool opzij ge-

houden om achteraf via de demografische evolutie aanpassingen te kunnen doen, waardoor Vlaams-Brabant en Limburg een dekkingsgraad zullen hebben van meer dan 69.

Mevrouw Sonja Becq : Betekent dit dat nieuwe ROB's automatisch een RVT-erkenning krijgen ?

Minister Mieke Vogels : Daarvoor opteren we niet. Dit is de eerste schijf van een nieuw vijfjarenplan, waarbij de federale overheid jaarlijks het contingent voor de gemeenschappen zal bepalen. Op dit moment is de nood aan RVT-bedden heel groot. Het zou onverantwoord zijn om nu planningsvergunningen te geven die pas over 2 of 3 jaar kunnen worden gebruikt.

De onderbezette regio's hebben minder rusthuisbedden, maar het zorgprofiel is veel hoger dan in andere regio's. De demografische correctie in die regio's zal ervoor zorgen dat het dekkingspercentage 75 zal zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ingrid van Kessel tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de wittetandenbehandeling door waterstofperoxyde

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw van Kessel tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de wittetandenbehandeling door waterstofperoxyde.

Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb in de krant gelezen dat begin deze maand in Brussel de eerste zogenaamde wittetandenkliniek werd geopend. Voor 600 euro kan men buitenstappen met een nieuw wit gebit, na een behandeling met een waterstofperoxydegel. Tijdens de behandeling wordt een gel, die de tanden wit maakt, in een op maat van het gebit gemaakte beschermer, aangebracht. Nadien kan nog een laserbehandeling volgen.

Hiermee volgt Vlaanderen een trend die in het buitenland al geruime tijd was gezet. Hollywoodster-

van Kessel

ren, popidolen en nu ook ieder van ons die voldoende geld wil neertellen, worden door deze behandeling aangesproken. Nochtans schijnt deze behandeling op basis van waterstofperoxyde niet zo onschuldig te zijn als men beweert.

Volgens de voorzitter van de Vlaamse Beroepsvereniging voor Tandartsen, de heer Snoeck, bestaat er wel degelijk een risico voor doorsijpeling van de gebruikte producten in de tandwortel, met hevige pijnen tot gevolg. Zo las ik in de pers. In het Verenigd Koninkrijk worden nu zelfs gevangenisstraffen in het vooruitzicht gesteld voor tandartsen die door deze behandeling de Europese richtlijn inzake gebruik van waterstofperoxyde schenden.

Voorstanders van de waterstofperoxydebehandeling zeggen dat het overgrote deel van de patiënten zeer tevreden is, en dat de behandeling in de Verenigde Staten wel toegelaten is en in vele Europese landen getolereerd. Een mooie witte glimlach is een schoonheidsideaal, zoals er nog vele zijn. Specifieke kwetsbare doelgroepen zullen zich ongetwijfeld aangesproken voelen. De voorbije jaren hebt u al heel wat preventiecampagnes over het thema van het schoonheidsideaal op touw gezet.

Welke stappen zult u ondernemen voor de bewustmaking van mogelijke risico's die aan deze behandeling zijn verbonden? Bestaat er een vorm van kwaliteitscontrole op zo'n behandelingen of wordt hier uitsluitend de regel van zelfregulering binnen de sector gehanteerd? Hoe past de behandeling in het tandbederfpreventiebeleid van de Vlaamse overheid? Kan ik veilig zo'n behandeling ondergaan of niet?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik kan u geen sluitend antwoord geven. Er zijn drie aspecten aan de vraag verbonden. In de eerste plaats is dat fenomeen een zoveelste zottigheid van ons schoonheidsideaal dat op de markt kan worden gekocht. Schoonheid is immers te koop. Ik blijf daar vragen bij hebben, net zoals voor andere aspecten van dat schoonheidsideaal. Ik sta achter een ik-ben-zoals-ik-ben-beeld. Ik zal dat standpunt blijven verdedigen. Als iemand omwille van bruine tanden een levensgroot complex overhoudt, kan hij nog altijd witte hulzen laten plaatsen.

Over de schadelijkheid van de behandeling heb ik geen precieze gegevens. De wittetandenbehandeling door waterstofperoxyde is een aspect van de

uitoefening van de tandheelkunde. De uitoefening van de tandheelkunde is een federale materie, waarvoor ik als Vlaams minister niet bevoegd ben. De behandeling past bovendien niet in het tandbederfpreventiebeleid van de Vlaamse overheid. Mijn administratie heeft er geen gegevens over, maar ik kan er wel voor zorgen dat dergelijke producten niet worden aanbevolen in het kader van tandbederfpreventie. Dat gebeurt ook niet. Mijn antwoord is misschien niet verlossend, maar ik kan u geen eensluitend antwoord voorleggen.

De voorzitter : Mevrouw van Kessel heeft het woord.

Mevrouw Ingrid van Kessel : Ik heb dezelfde vraag aan federaal minister Tavernier gesteld, maar ik heb zijn antwoord nog niet gekregen. We moeten waakzaam blijven als zo'n behandeling algemeen wordt aanbevolen. Ik wacht nog even op het antwoord van minister Tavernier.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van een onderzoek naar leeftijdsdiscriminaties

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de conclusies van een onderzoek naar leeftijdsdiscriminaties.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, net vandaag is een seminarie gestart met als thema de oudere ambtenaar. Daar wordt een studie voorgesteld over leeftijdsgrenzenproblematiek. De opdracht voor de studie kwam van de Vlaamse regering, in concreto de Vlaamse minister van Welzijn en Gelijke Kansen. Mevrouw de minister, u maakte het tot uw ambities om iets aan deze leeftijdsdiscriminaties te doen. Ook in de commissie kwam deze problematiek regelmatig aan bod.

Ik heb een artikel in een tijdschrift gevonden waaruit blijkt dat men verschillende leeftijdsgrenzen heeft bekeken. Uit het onderzoek komen een aan-

Becq

tal vrij gekende discriminaties naar voren, maar ook een aantal vergeten discriminaties. Tegelijk biedt dit onderzoek steun aan een aantal vragen en initiatieven, die via voorstellen en vragen hier reeds aan de orde kwamen.

Zo wordt de efficiëntie van het gratis openbaar vervoer voor 65-plussers vrij fundamenteel in vraag gesteld. De moeilijkheid om zich naar het tram- of bushokje te begeven vergroot bijvoorbeeld met de leeftijd. Er zijn nog problemen in verband met de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Het gaat om 3 percent van de 65-plussers.

Ook het aspect huisvesting kwam aan de orde. Daar wordt de discriminatie wel voor een gedeelte als gerechtvaardigd aanzien. De woningen van ouderen zijn vaak niet de beste, maar de aanbeveling wordt dan meegegeven om de woning aan te passen nog voor men de leeftijd van 65 heeft bereikt. Vooraf is beter dan te laat.

Verder is er nog de discriminatie die wij allemaal goed kennen, en die de minister ook verwerpt. Het gaat om een discriminatie die het Vlaams Fonds hanteert in verband met het van de trap vallen. Er is een verschil als men boven 65 of onder 65 van de trap valt. Dat kan eigenlijk niet.

Verder heb ik ook ooit een schriftelijke vraag gesteld over bortscherming, die ook qua leeftijd wordt beperkt. In uw antwoord verwees u naar de Wereldgezondheidsorganisatie. Blijkbaar moet men zich nadien geen zorgen meer te maken, men wordt in feite wat afgeschreven. Zo wordt daarop gereageerd.

In de studie zijn heel wat elementen naar voren gebracht. Ook de landingsbaan in de social-profitsector kwam aan bod. Daar speelt de leeftijd ook mee, maar hij wordt positief geïntegreerd.

Eigenlijk wordt in die studie gezegd dat, als leeftijd als een criterium wordt gebruikt om dingen af te bakenen, dat ook goed gemotiveerd moet zijn. Leeftijd kan niet zomaar een criterium zijn om bepaalde tegemoetkomingen of diensten te verlenen. Daar moet een objectieve en gegronde reden voor zijn.

Dit thema houdt veel mensen bezig, ook ouderen. Een aantal discriminaties wordt in deze studie niet genoemd. Het gaat bijvoorbeeld om discriminatie in verzekeringen, waar zij vaak moeilijkheden mee hebben. De vrouwenbeweging kent het verschijn-

sel dat er ondanks wettelijk vastgelegde gelijkheden, vaak de facto wordt gediscrimineerd. Dat geldt ook voor discriminatie naar leeftijd, bijvoorbeeld bij bancaire verrichtingen.

Mevrouw de minister, het is belangrijk dat deze studie er gekomen is. Vroeger werd vaak door de oppositie gevraagd wat er met zulke studies gebeurde, en of ze niet zonder meer in de la verdwenen. U hebt deze studie bevolen. Bent u het eens met de conclusies die erin worden geformuleerd? Op welke manier zult u proberen die conclusies, die in veel gevallen tot u zijn gericht, maar ook tot andere ministers, te doen opvolgen door de Vlaamse en de federale regering?

In welke maatregelen voorziet u op uw eigen terrein? Ik zou u willen uitnodigen een positief advies te geven bij het voorstel van decreet dat we hebben ingediend en dat over 14 dagen op de agenda staat. Dat gaat over discriminatie, en dan nog alleen op het vlak van de hulpmiddelen, en nog niet van de instellingen, waar personen met een handicap bijvoorbeeld niet dezelfde prijs moesten betalen voor de dienstverlening als ouderen, die zowel het wonen als de zorg financieren.

Zult u terzake een stappenplan ontwikkelen en aan ons voorleggen? Immers, u kunt niet alles ineens doen.

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb deze lijvige studie nog niet kunnen lezen, alleen een krantenartikel erover. De onderzoekers stellen inderdaad dat de Vlaamse overheid in haar regelgeving discriminerende bepalingen heeft ten aanzien van ouderen. Wat me vooral is bijgebleven, is dat er nu ook een federale wet is die discriminatie naar leeftijd verbiedt. Er zal heel wat werk vragen om daaraan tegemoet te komen en de discriminatie weg te werken.

De onderzoeker had het over agisme, een mij onbekend woord, maar waarmee blijkbaar ouderen-discriminatie wordt bedoeld. (*Opmerkingen*)

Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Becq. Het zal veel werk kosten de regelgeving door te lichten en de discriminaties eruit te halen, maar het is een goede zaak dat daar werk van wordt gemaakt. Ouderen zeggen de indruk te hebben dat ze ouder worden vanaf hun zestigste, omdat ze dan op veel punten worden uitgerangeerd. In het woon- en

Van Den Heuvel

zorgdecreet dat in de maak is, en in andere decreten, hebt u daar oog voor. U hebt ook al gewerkt aan de beeldvorming over ouderen, tegen de discriminatie in.

Toch sluit ik me aan bij deze vraag, want hoe moet dit worden aangepakt? Komt er een actieplan, of moeten we beginnen met de nieuwe regelgeving op dit punt door te lichten en een oudereneffectenplan op te maken? Dat is misschien niet altijd de meest wenselijke weg.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ook ik wens me bij deze vraag aan te sluiten. We hebben kennis kunnen nemen van die studie, waaruit blijkt dat de Vlaamse overheid zich op verschillende terreinen schuldig maakt aan discriminatie.

Mevrouw de minister, in andere dossiers bent u een absoluut tegenstander van iedere vorm van discriminatie. Ik dring er dan ook op aan dat er ook op dit vlak iets aan wordt gedaan. Ik besef dat dat niet van vandaag op morgen kan. Het is een ingewikkelde aangelegenheid, en het gaat om verschillende materies.

Het zou u sieren mocht u inderdaad een soort stappenplan uitwerken, teneinde op zo kort mogelijke tijd de verschillende vormen van discriminatie ten aanzien van ouderen weg te werken. Bent u daartoe bereid? Misschien hebt u al maatregelen uitgewerkt. Ik ben in elk geval bijzonder benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, het is belangrijk dat we in Vlaanderen de verschillende discriminaties naar leeftijd in beeld brengen. Ik heb het belang daarvan altijd onderstreept, en daarom ook hebben we een initiatief genomen.

Het in beeld brengen heeft in de eerste plaats tot doel iets op de maatschappelijke agenda te zetten, en vooroordelen te doorprikken. De eerste resultaten van het onderzoek bevestigen bijvoorbeeld heel duidelijk dat een groot deel van de bevolking leeftijdsgrenzen anders percipieert dan vroeger. De grens van 65 jaar werd lang gezien als een moment van louter positieve discriminatie. Wie 65 werd, mocht met pensioen. Stilaan raakt dat beeld echter

doorbroken, en vragen geëmancipeerde ouderen die lineaire leeftijdsdiscriminatie te vervangen door meer op maat van het individu gesneden regelingen.

Het wegwerken van leeftijdsdiscriminatie heeft in die zin veel te maken met het tijdskrediet en de levensloopbaan. Sommigen kunnen best nog werken tot 70 of 72 jaar; voor anderen is dat veel minder evident. Dat is een maatschappelijk debat. Immers, bepaalde groepen voelen ook weerstand tegen en angst voor het verlaten van de lineaire grenzen. Als de pensioenleeftijd van 65 jaar wordt verlaten, vrezen ze dat de werknemers onder druk zullen komen om toch langer te blijven werken.

Het is dus iets te eenvoudig te stellen dat het wegwerken van leeftijdsdiscriminaties kan gebeuren aan de hand van een stappenplan van de minister van Gelijkekansenbeleid. Die discriminatie is ingebed in onze samenleving, en we moeten ze bespreekbaar maken. We moeten er een maatschappelijk draagvlak voor creëren. Dat is op veel domeinen van het gelijkekansenbeleid het geval, want we kunnen discriminatie niet bij decreet opheffen. We kunnen dat wel op het punt van de financiële middelen van het Vlaams Fonds, maar voor het overige is er een maatschappelijk draagvlak nodig.

Het onderzoek werd gepubliceerd, zowel het volledige wetenschappelijk rapport, als een vrij toegankelijke monografie. Het is de bedoeling alvast twee valorisatiemomenten van dat onderzoek te organiseren. We willen het zomaar niet in de la te leggen. Met het betrokken middenveld zal een samenvatting worden georganiseerd met het oog op sensibilisatie omtrent de bevindingen die door het Steunpunt Gelijke Kansen naar voren werden geschoven.

In november vond een eerste valorisatiemoment plaats over ouderen en openbaar vervoer. De verantwoordelijken van het kabinet Mobiliteit en van De Lijn waren op die studiedag aanwezig. Gratis openbaar vervoer wordt vaak in vraag gesteld. Naast het gratis vervoer moeten ook andere mobiliteitshindernissen worden aangepakt. Geen of ontoegankelijk openbaar vervoer betekent voor ouderen een dode mus. De aanwezige ouderen gaven de voorkeur aan investeringen in toegankelijkheid, kwaliteit en veiligheid boven gratis openbaar vervoer voor 65-plussers.

Het is niet omdat je een cadeau geeft, dat mensen er ook tevreden mee zijn. In Limburg heerste groot ongenoegen bij ouderen over de regel dat ze enkel na het spitsuur voor 100 frank de trein kunnen

Vogels

nemen. Limburgers kunnen dus pas na 9 uur naar Blankenberge vertrekken. Ze komen pas om 12 uur aan terwijl Westvlamingen er al vroeger kunnen zijn. Dit vinden ze niet eerlijk.

Vandaag grijpt het tweede valorisatiemoment plaats. Meer dan 100 deelnemers zijn momenteel aan het debatteren over leeftijdsgrenzen. Ook hier kunnen concrete suggesties naar voren komen die we later kunnen gebruiken.

De leeftijdsgrens binnen het Vlaams Fonds is iets waar we ons allemaal aan ergeren. Er hangt een enorm prijskaartje aan vast. Op een moment dat de middelen schaars zijn, moet via een maatschappelijk debat worden nagegaan of het een prioriteit is om de zorg en de individuele materiële bijstand tussen min-65-jarigen en 65-plussers gelijk te schakelen. We proberen via de Vlaamse Zorgverzekering een stukje bij te passen bij de 65-plussers.

De discriminatie inzake verzorgingskosten tussen een persoon met een handicap die levenslang dure zorg nodig heeft en een ouder wordend persoon die gedurende een beperkte periode zorg behoeft, is maatschappelijk te verantwoorden. Toch is het verblijf in een rusthuis op dit moment te duur. We kunnen de zorg bij de min-65-jarigen en de 65-plussers niet op eenzelfde manier organiseren. De 65-plussers zijn nog altijd een federale materie terwijl de min-65-jarigen een Vlaamse aangelegenheid zijn. Inzake individuele materiële bijstand, acht ik het op termijn wel mogelijk om met een verder uitgebouwde Vlaamse Zorgverzekering meer tegemoet te komen aan oudere personen.

Bepaalde leeftijdsdiscriminaties kunnen we nooit helemaal buiten de wet plaatsen en zijn niet te vermijden. Het wegwerken van leeftijdsdiscriminaties uit onze samenleving moet altijd het onderwerp zijn van een maatschappelijk debat.

Bij borstkankerscreening verduidelijkt leeftijdsdiscriminatie niet waarom de Vlaamse overheid ervoor gekozen heeft alle vrouwen tussen 50 en 69 jaar gratis te laten screenen. Sommigen willen de categorie verruimen naar vrouwen tussen 40 en 69 jaar. Zelfs dan zouden we discrimineren op leeftijd. Deze leeftijdsdiscriminatie is gebaseerd op een aantal wetenschappelijke onderzoeken en informatie van de wereldgezondheidsorganisatie.

Steeds meer gynaecologen pleiten ervoor ook de 40- tot 50-jarige vrouwen gratis te screenen omdat het aantal borstkankers in die leeftijdsgroep stijgt.

Vrouwen binnen die leeftijdscategorie hebben meer klierweefsels. Het onderzoek verloopt hierdoor moeilijker.

Het maatschappelijk debat omtrent de kostenbaten heeft volgens mij niet met leeftijdsdiscriminatie te maken.

Ik heb momenteel geen concrete stappenplannen. Als minister van Gelijke Kansen kan ik leeftijdsdiscriminatie niet uit de wereld helpen. Ik kan wel een stuk alertheid en een maatschappelijk debat creëren. Waar een consensus heerst in verband met leeftijdsdiscriminatie, zoals de pensioenleeftijd op 65 jaar, kan ik alleen maar bijkomende elementen op tafel leggen. Zo kan dergelijke discriminatie via een stappenplan uit de wereld worden geholpen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, er zijn valorisatiemomenten maar van de realisatiemomenten heb ik hier nog niet gehoord. Ik heb een interpellatie ingediend om iedereen te kans te geven om te reageren. Het wetenschappelijk onderzoek naar leeftijdsdiscriminatie biedt immers een nieuwe thematiek die we kunnen aankaarten. Mijn interpellatie is echter een vraag om uitleg geworden.

Mevrouw de minister, u bent er vooral om het maatschappelijk debat te realiseren indien er een consensus bestaat en de discriminatie onhoudbaar is. Ik hoop dat u zich voor die zaken waar leeftijdsdiscriminatie overduidelijk is, niet beperkt tot dat maatschappelijk debat maar er ook iets aan wilt doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het vrijwilligerswerk

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het vrijwilligerswerk.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, er waren heel wat goede intenties inzake het vrijwilligerswerk. 2001 was het Jaar van de Vrijwilliger.

Verschillende ministeries hebben via een aantal acties extra aandacht geschonken aan vrijwilligers. De doelstellingen van die initiatieven waren uiteenlopend. Ze waren erop gericht het vrijwilligerswerk op alle niveaus meer erkenning te geven. Het verbeteren van financiële, materiële en institutionele voorwaarden stond eveneens op de agenda. Een andere doelstelling omvatte het bevorderen van het vrijwilligerswerk en de onderlinge contacten. Sommige vrijwilligersinitiatieven werden bekroond met een prijs ter waarde van 10.000 frank.

Tegelijk zegde u dat u het Jaar van de Vrijwilliger wilde gebruiken om de erkenning en de ondersteuning van het vrijwilligerswerk te verstevigen. Dat is iets anders dan het vrijwilligerswerk bevorderen en wat campagnes organiseren, het is een structurele onderbouw organiseren.

De provinciale steunpunten zijn in de begroting opgenomen en krijgen jaarlijks geld. Ik dacht dat deze op een structurele manier gefinancierd zouden worden. Als er een structurele financiering is, betekent dat duidelijkheid en basisgaranties voor de werking. De situatie kan erg verschillen van provincie tot provincie. Nu gaat het om provinciale steunpunten, wat iets anders is dan een Vlaamse structurele ondersteuning. We hebben niet veel meer gezien buiten die ondersteuning van de provinciale steunpunten en de oprichting van een Hoge Raad voor het Vrijwilligerswerk in samenwerking met de federale overheid, die hiervoor het initiatief nam.

Een onderbouwd vrijwilligersbeleid veronderstelt volgens mij gecoördineerde ondersteuning. Dit reikt verder dan het welzijns- en gezondheidslandschap. We zijn vragende partij naar een regeling zoals die op dit moment bestaat voor de welzijns- en de gezondheidssector. U beloofde een vereenvoudiging van die regelgeving. Sinds 1999 wachten we al op de eerste letter hiervan. U zegt te ijveren voor een goed statuut van de vrijwilligers waarvan we weten dat dit op federaal niveau moet gebeuren. Een heel belangrijk punt hierin zijn de verzekeringen en een informatiepunt voor vrijwilligersorganisaties. Ik krijg regelmatig vragen van mensen die zich vrijwillig engageren en zich afvragen of ze verzekerd kunnen worden.

Mevrouw de minister, in welke mate heeft de Vlaamse regering iets ondernomen om de betaal-

baarheid van de verzekering voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties te garanderen ? Op welke wijze worden vrijwilligersorganisaties op dit moment ondersteund op het vlak van informatie over statuut, organisatie en financiering, en op het vlak van vorming ? Die vorming gebeurt vaak door bestaande organisaties die beroep doen op vrijwilligers.

Op welke wijze wordt een gecoördineerd beleid uitgebouwd wat de opdrachten betreft, de afspraken en de financiering van enerzijds de provinciaal georganiseerde steunpunten en anderzijds een overkoepelend vrijwilligersplatform, dat zich niet beperkt tot welzijn en gezondheid ? Werden reeds initiatieven genomen, eventueel gestuurd vanuit een interdepartementale cel, om het vrijwilligerswerk op een horizontale wijze te ondersteunen ? Op welke wijze zijn de Vlaamse Gemeenschap en de in Vlaanderen actieve vrijwilligersorganisaties betrokken in de Hoge Raad voor het Vrijwilligerswerk en wat is de opdracht van de Vlaamse Gemeenschap in die raad ?

Wat is de stand van zaken van de beloofde vereenvoudiging van het bestaande decreet op het vrijwilligerswerk en de ondersteuning van het ingebouwde vrijwilligerswerk ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte leden, over de betaalbaarheid van de verzekeringen binnen de Vlaamse overheid kan ik alleen maar over mijn eigen sector spreken. Het welzijns- en gezondheidsdecreet vrijwilligerswerk van 23 maart 1994 zegt dat een van de erkenningsvoorwaarden is dat de vrijwilligers bij gesubsidieerde organisaties verzekerd moeten zijn. Verder staat erin dat de subsidies die organisaties krijgen prioritair naar de verzekering van de vrijwilligers moet gaan.

Tussen 2000 en 2002 steeg het aantal erkende organisaties van 119 tot 155. Eind februari 2003 zal dit aantal toegenomen zijn tot 163. Over de naleving van de voorwaarden inzake verzekering wordt streng gewaakt. Van de subsidies die deze organisaties kregen, ging 24 percent naar verzekeringen. Het gaat om circa 17.000 vrijwilligers. Om het subsidiebedrag per organisatie toch op een redelijk niveau te houden, steeg het beschikbaar krediet op de begroting tot 781.000 euro.

Inzake informatie en vorming geven we zowel aan het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, het vroegere platform voor voluntariaat, als aan de provin-

Vogels

ciale steunpunten vrijwilligerswerk jaarlijks een subsidie. Vooral het Vlaams Steunpunt heeft voor de informatie over statuut en financiering een belangrijke rol gespeeld, en heeft daar trouwens de nodige knowhow voor opgebouwd. Het Steunpunt werkte samen met de Koning Boudewijnstichting mee aan het standaardwerk van D'hondt en Van Buggenhout.

In 2002 is met het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk een resultaatgerichte overeenkomst afgesloten in ruil voor de subsidie. Hier zijn de initiatieven inzake afstemming van vraag en aanbod, informatie, begeleiding, vorming, sensibilisering en promotie opgenomen. Het tijdschrift van het steunpunt houdt organisaties en vrijwilligers regelmatig op de hoogte van studiedagen en andere interessante vormingsinitiatieven. Het is de bedoeling om in 2003 de resultaten te evalueren en de nieuwe overeenkomst te verfijnen.

Met elk van de provinciale steunpunten, inclusief Het Punt te Brussel, worden jaarlijks afspraken gemaakt over wat in de verschillende provincies, elk op zijn manier, over bepaalde thema's zal gebeuren.

Tussen het Vlaams Steunpunt en de provinciale steunpunten bestaan regelmatige contacten. Vorige dinsdag werden op de tweemaandelijks afspraak met de deputé's bevoegd voor Welzijn, afspraken gemaakt om in een volgende bijeenkomst het resultaat van, de werkgroep tussen de provinciale steunpunten en het algemeen steunpunt op politiek niveau te evalueren en eventueel bij te sturen.

Er bestond een interdepartementale samenwerking in het kader van het Jaar van de Vrijwilliger, maar die is nu niet meer actief.

Bij de voorbereiding van de Hoge Raad voor het Vrijwilligerswerk heeft de Vlaamse Gemeenschap net zoals de vertegenwoordigers van de andere gemeenschappen en gewesten geparticipeerd aan het overleg. De ruime betrokkenheid, maar ook de aanzienlijke differentiatie van structuren, organisaties en betrokken actoren maakten van dit overleg niet steeds een eenvoudig gebeuren. Ook de samenstelling van deze Hoge Raad was het voorwerp van zorgvuldige afweging. Deze Hoge Raad situeert zich vooral op het niveau van de federale overheid.

Wat de vereenvoudiging betreft van het decreet van 23 maart 1994 hebben we resoluut gekozen om het systeem van de subsidiëring te vereenvoudigen.

De criteria zijn helder gemaakt en de formulieren vereenvoudigd, waarbij slechts de strikt noodzakelijke gegevens worden opgevraagd. Een helpdesk werd beschikbaar gesteld voor de organisaties binnen de administratie om ad-hocvragen te behandelen. Dit gebeurde allemaal vanuit de bekommernis om de administratieve rompslomp voor de organisaties tot het minimum te beperken. De huidige procedure, die trouwens voor de eerste keer wordt uitgetest, moet toelaten dat uiterlijk een maand na aanvraag de organisaties reeds kennis krijgen van het toegekende subsidiebedrag, wat hun werking in aanzienlijke mate kan stimuleren. Dit hele proces van vereenvoudiging is gebeurd in systematische samenspraak met het Vlaams Steunpunt, de provinciale steunpunten en de organisaties zelf.

Het is dus niet omdat het Internationaal Jaar van de Vrijwilliger voorbij is, dat de inspanningen stoppen. Er wordt integendeel systematisch en in goed overleg met het Vlaams Steunpunt en de provinciale steunpunten op het terrein verder gewerkt.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Die vereenvoudiging is inderdaad belangrijk. Het wordt verenigingen moeilijk gemaakt om mee te doen voor een bedrag dat voor hen te laag ligt en waarvan u hebt gezegd dat 25 percent naar de verzekering gaat. Als ze een ondersteuning willen van de verzekering, dan moeten ze die procedure volgen. Mevrouw de minister, is er een stijging van de aanvragen omwille van die vereenvoudiging ? Als er meer organisaties in aanmerking komen, zal dat ook budgettaire consequenties hebben. Het bedrag is gestegen, maar zal dat ook meer mogelijkheden geven op het terrein ? Ik denk dat daar verder aan moet worden gewerkt ?

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de erkenning en ondersteuning van SBO VZW

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de erkenning en ondersteuning van SBO VZW.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, uit recente cijfergegevens over het aantal echtscheidingen blijkt de ernst van de problemen van omgangsboycot. Ongeveer 7 op 10 huwelijken of relaties eindigen met een scheiding en meestal zijn er kinderen bij betrokken. Binnen die 70 percent definitieve scheidingen ontwikkelen zich bij 60 percent problemen met het omgangsrecht. Dat wil zeggen dat in ongeveer 40 percent van alle echtscheidingen het omgangsrecht wordt geschonden. Ouders weigeren hun kind nog langer mee te geven met de andere ouder, kinderen worden opgezet tegen een van de ouders, enzovoort.

Er bestaan juridische maatregelen om die zaken tegen te gaan, maar ze worden bijzonder weinig toegepast wegens vaak te traumatiserend voor de kinderen. Concreet verliezen op die manier jaarlijks naar schatting 13.000 tot 15.000 echtscheidingskinderen ongewild het contact met een van hun ouders. De situatie van die grote groep echtscheidingskinderen is vanuit welzijnsoogpunt problematisch en vraagt dus om een oplossing.

Hoezeer echt- of vechtscheidingen ook wegen op beide partners, steeds zijn de kinderen het voornaamste slachtoffer en betalen ze de prijs met alle gevolgen van dien. De emotionele en psychologische schade op lange termijn is moeilijk in te schatten. Zulke situaties kunnen zware gevolgen hebben voor een later familiaal, relationeel en professioneel leven. Wetenschappelijk onderzoek heeft immers uitgewezen dat die kinderen een grotere kans lopen op gebroken relaties, echtscheidingen, depressies en professionele problemen.

De VZW Stop Boycot Omgangsrecht zet zich sinds haar oprichting in 1995 in voor deze grote groep kinderen en ijvert voor een humane oplossing boven de juridische gevechten om die problemen te voorkomen. SBO is een vrijwilligersorganisatie die wordt gevormd door mensen die allemaal op de een of andere manier met deze problemen werden of worden geconfronteerd. De leden offeren vele uren vrije tijd op aan de werking van de VZW en trachten de honderden slachtoffers op te vangen en te begeleiden of door te verwijzen. De klemtoon ligt hierbij op het belang van de kinderen, omdat hun stem bijna nooit wordt gehoord.

De VZW tracht mensen rond de tafel te krijgen om ze op een volwassen wijze tot een beslissing te bewegen over hun toekomst en die van de kinderen. Onder het motto 'partners worden ex-partners, maar ouders moeten ouders blijven' organiseert SBO een verantwoorde hulp- en dienstverlening, gericht op het detecteren, voorkomen, signaleren

en oplossen van de factoren die de welzijnskansen van de van omgang verstoken kinderen – en onrechtstreeks van de beide ouders – bedreigen of verminderen.

Het grote aantal hulpvragen, gemiddeld 1.200 bezoeken per maand op de website en meer dan 1.400 telefonische oproepen en 2.000 e-mails met vragen om hulp, advies en juridische begeleiding – volgens cijfers van 2002 -, bewijzen dat de werking van deze organisatie beantwoordt aan een reële nood. VZW SBO is tot een gevestigde waarde uitgegroeid.

Uiteraard is een groot deel van het werk aan die problemen weggelegd voor de CAW's. Het probleem is dat mensen meestal na hun werkuren, en dus ook na die van de CAW's, en in de weekends pas volop met hun scheidingsleed worden geconfronteerd. Veel mensen vallen daardoor uit de boot. SBO vult de reguliere hulpverlening aan door een goede avond- en weekendpermanentie te verzekeren.

Nog steeds blijft het aantal echtscheidingen dat gepaard gaat met de boycot van omgang met de eigen kinderen helaas stijgen. Daarom lijkt de vraag van SBO gerechtvaardigd om te worden erkend en te kunnen beschikken over een minimale subsidiëring om de bestaande werking te kunnen verzekeren, uit te breiden en te professionaliseren.

Mevrouw de minister, de werking van SBO reikt de Vlaamse regering een middel aan om haar visie over welzijn en kinderrechten, neergeschreven in uw beleidsbrief, in de praktijk te brengen. Ik citeer : 'Het kinderrechtenbeleid van de regering is een voortdurend streven om binnen alle bevoegdheidsdomeinen rekening te houden met de rechten van kinderen en jongeren, zoals die zijn vastgelegd door het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind.'

Om het coördinatiebeleid inzake kinderrechten te ondersteunen worden via een specifiek budget initiatieven genomen die een positieve impuls proberen te geven aan het kinderrechtenbeleid in Vlaanderen. Door het werk en de inzet van SBO te erkennen en te ondersteunen, kan de regering ook ingrijpen in die jammerlijke evolutie. Kinderen zijn vaak het voornaamste slachtoffer en betalen de prijs met alle traumatiserende gevolgen van dien, want ze mogen een van hun ouders plots niet meer ontmoeten en weten niet eens waarom.

Bovendien bestaat er ook zoiets als het ouderverstotingssyndroom, waarbij de kinderen door de ene

Roegiers

ouder worden gebrainwasht en zich daardoor keren tegen de andere ouder. Het is bewezen dat kinderen na een scheiding alsnog bijzonder loyaal zijn tegenover hun beide ouders, maar toch uit angst niet durven toegeven dat ze de omgangsouder wel nog willen zien. Een en ander loopt dus zeker nog fout en er bestaan mogelijkheden om in te grijpen.

Mevrouw de minister, wat is uw houding ten aanzien van de problemen van omgangsboycot bij echtscheidingen? Erkent u de noodzaak om dit probleem grondig aan te pakken, aangezien het aantal echtscheidingen dat gepaard gaat met boycot van omgang met kinderen blijft stijgen? Bent u bereid het pingpongspel tussen de bevoegdheidsdomeinen Justitie en Welzijn te beëindigen? Indien wel, bent u van plan om een overleg op te starten met uw federale collega van Justitie om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen, en wat is de eventuele timing daarvan?

Bent u bereid om de VZW SBO te erkennen, vooral omwille van het aanvullende karakter van haar dienstverlening en het grote aantal hulpvragen, als hulp- en adviesverlenende organisatie? Bent u van plan te onderzoeken hoe de aanvullende vrijwilligerswerking van SBO kan worden ondersteund zodat haar werking niet in gevaar komt en zelfs verder kan worden uitgebouwd en geprofessionaliseerd? Bent u van plan een positief gevolg te geven aan de erkennings- en subsidiëeringsaanvraag van SBO?

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me aan bij het verzoek van de heer Roegiers. Er zijn grote problemen met het omgangsrecht bij gescheiden ouders.

Pas de voorbije weken is me een nieuw probleem onder ogen gebracht, waarvan ik het bestaan niet eens had vermoed. Ik ging er steeds van uit dat bij problemen een van de ouders het omgangsrecht niet wilde toestaan aan de andere ouder. Nu hoor ik steeds meer klachten van mensen die stellen dat hun partner wel een omgangsrecht heeft, maar geen omgangsplicht. De plicht wordt niet opgenomen. Dat is een groot probleem om een nieuw sociaal leven te plannen. Zo hoorde ik verhalen van mensen die een ticket voor theater of een vliegreis hadden geboekt. De partner dook echter niet op. Ik kende zo'n toestanden niet.

Het komt erg negatief over bij de kinderen, en maakt het sociale leven van de ouder met hoede-recht dikwijls moeilijk, zometijds onmogelijk.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel: Ik verwijs naar onze jongste bijeenkomst bij de kinderrechtencommissaris. Het grote probleem dat kinderen bezighoudt is de echtscheiding van hun ouders. De commissaris hield een pleidooi om echtscheidingen op zo'n manier te beslechten dat het opnemen van het ouderschap nadien voor geen problemen zou zorgen. Er moet de nodige aandacht aan worden besteed. Er mag niet versnipperd worden gewerkt. Een globale aanpak is broodnodig.

Deze week is de nieuwe werkgroep kinderrechten voor het eerst bij elkaar gekomen. We werden daarop uitgenodigd. Het is de bedoeling dat de werkgroep het perspectief van de kinderen verdeeldt. De aangehaalde problematiek zou een van de opdrachten van de groep kunnen zijn.

Mevrouw Sonja Becq: Ik had over het thema een schriftelijke vraag gesteld. Ik sluit mij aan bij de twee vorige tussenkomsten. Het belang hiervan moet niet nog eens worden onderstreept. De discussie over het omgangsrecht mag echter niet op de lange baan worden geschoven.

Ik geloof in preventie en scheidingsbemiddeling. Er is een federale wet goedgekeurd die naar een scheidingsbemiddelingsregeling op Vlaams niveau verwijst. Er zijn wel voorstellen, maar die blijven bij gebrek aan consensus binnen de meerderheid op tafel liggen. In plaats van een vergadering voor te stellen om ons verder over dit thema te buigen, wil ik onmiddellijk aan deze problematiek voort werken.

De vraag is hoe men op ouders, die uit de echt willen scheiden, een beroep kan doen om in het belang van hun kinderen een aanvaardbare regeling te treffen. De zekerheid van de kinderen om op beide ouders te allen tijde een beroep te kunnen doen, moet hier zeker worden gewaarborgd. Via bemiddeling is zo'n systeem misschien gemakkelijker mogelijk. Als er problemen zijn, kan er ook nog een beroep worden gedaan op de speciale ontmoetingsruimten. Er moet inderdaad met de nodige middelen een globaal kader worden gecreëerd waarin alle initiatieven worden gegroepeerd. In welke mate worden op dit ogenblik vanuit Vlaanderen initiatieven ondersteund die koppels helpen om bij een echtscheiding het omgangsrecht met hun kinderen zo vlot mogelijk te laten verlopen?

Becq

De minister zal allicht naar vrijwilligerswerk verwijzen dat reeds functioneert, maar misschien niet voldoende door iedereen is gekend.

De voorzitter : Ik sluit mij eveneens aan bij de vraag. We komen eindelijk terecht bij de begeleiding van de echtscheidingen. Dat is een hele core business in Vlaanderen geworden. Privé-organisaties vullen een lacune op, namelijk begeleiding van echtscheidingen en van de periode na de scheiding. Er rijzen immers dikwijls problemen over het opnemen van de ouderrol na de echtscheiding. Soms wordt het bezoekrecht, wat erg pijnlijk is voor de kinderen, zelfs niet eens meer uitgeoefend. In deze materie is Vlaanderen wel bevoegd.

Minister Mieke Vogels : Mijn houding is dezelfde als de houding van de meeste commissieleden hier aanwezig. Kinderen hebben recht op beide ouders, ook na een echtscheiding, tenzij er ernstige argumenten voorhanden zijn om die omgang niet verder te zetten. Dan is er echter altijd een beslissing van een rechtbank nodig.

Beide ouders blijven ook na een echtscheiding hun verantwoordelijkheid dragen. De moeilijkheden die aan het licht komen sluiten aan bij een fenomeen dat ook op andere terreinen tot uiting komt. Het gaat om de notie van ouderlijke plichten in hoofde van sommige mannen en vrouwen. Ik denk aan sommige gevallen in de Bijzondere Jeugdzorg. Deze kinderen worden duidelijk niet langer gewenst.

Zo kom ik terug op het enorme belang van het ouderschap. Ouder wordt men en blijft men vervolgens voor de rest van het leven, in welke omstandigheden dan ook. Gelukkig zijn er ook heel wat ouders die niet verglijden in een 'vechtscheiding'. Er zijn vaak erg creatieve oplossingen bedacht. Mensen die in een echtscheidingsprocedure verward zitten, leren vaak veel van elkaar.

In Vlaanderen bestaat er via het algemeen welzijnswerk inderdaad ondersteuning voor scheidings- en ouderschapsbemiddeling. Hierbij rijzen wel enkele vragen, waarover we nog lang kunnen praten. Is dit wel de juiste organisatie om die bemiddeling te ondersteunen ? Is deze organisatie voldoende toegankelijk ? Welke effecten heeft een dergelijke bemiddeling ? Zijn dergelijke scheidingsbemiddelingen effectief wanneer er geen wil is tot samenwerking tussen man en vrouw ?

Mevrouw de voorzitter, op termijn zou het goed zijn om hierover te praten met de mensen op het terrein. Alleen rijst de vraag of er inderdaad een relatie bestaat tussen scheidingsbemiddeling en het al dan niet ontstaan van een omgangsboycot na de echtscheiding. Ik denk dat hierover weinig gegevens bestaan.

Omgangsboycot is een ernstig probleem. Het betreft een schending van het omgangsrecht van een ouder met zijn kind en omgekeerd. Maar de eerste remedie daartegen situeert zich nog steeds op juridisch vlak. Vaak wordt een overeenkomst, die door de rechtbank werd bekrachtigd, geschonden door een van beide partners. Het niet-naleven van een gerechtelijke beslissing betreft wel een federale bevoegdheid maar is bij uitstek een gevoelige materie. Kinderen manu militari dwingen om met een van hun ouders om te gaan, kan ernstige psychosociale gevolgen met zich mee brengen. Daarom stuurt de federale overheid bij dergelijke problemen steeds meer aan op bemiddeling.

Op dit moment worden er in Vlaanderen dertien neutrale ontmoetingsruimtes door de federale overheid gesubsidieerd. Die ruimtes hebben een juridische basis in artikel 12 van het KB van 26 oktober 1994 houdende uitvoeringsbesluiten inzake dienstverlening en opleiding. Voor elke ontmoetingsruimte wordt een overeenkomst gesloten tussen de organiserende VZW en het ministerie van Justitie. Er wordt overeengekomen dat de VZW instaat voor de begeleiding buiten de uitoefening van het omgangsrecht, wanneer dit wordt verbroken of wanneer het op moeilijke, conflictueuze of voor het kind gevaarlijke wijze dreigt te verlopen. In 80 procent van de gevallen gebeurt de verwijzing naar een neutrale ontmoetingsruimte door justitiële instanties. De overige 20 procent van de mensen komen op vrijwillige basis naar de neutrale ontmoetingsruimtes.

Het overleg met de federale minister is op dit moment bezig. Naar aanleiding van het KB, dat de organisatie en de financiering op langere termijn van onder meer de neutrale bezoekersruimte regelde, wees de Raad van State in zijn advies van 11 februari 2002 op de noodzaak om hieromtrent een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen af te sluiten. In juni 2002 vond een eerste overleg plaats tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en het ministerie van Justitie om een samenwerkingsakkoord uit te werken. Dit moet uiteraard nog worden goedgekeurd in de verschillende parlementen.

Vogels

Het is altijd moeilijk om duidelijke financiële afspraken te maken over wie wat van dit samenwerkingsakkoord op zich neemt. Op dit moment bestaat over dit punt nog geen akkoord. Het is niet realistisch om voor 18 mei nog een akkoord te verwachten, hoe erg dat ook is. In tegenstelling tot de unilaterale beslissing dat burgers voor burgers in het kader van slachtofferhulp een Vlaamse bevoegdheid wordt, heeft de federale overheid zich wel geëngageerd om de bezoekersruimte te blijven subsidiëren zolang er geen samenwerkingsakkoord is. Dat is wel een goede zaak.

Ik waardeer de werking van SBO enorm. In Vlaanderen ben ik reeds aangesproken door verscheidene mensen, die regelmatig met SBO samenwerken en de noodzaak daarvan onderschrijven. Het is echter niet zo eenvoudig om terzake een erkennings- en een subsidie-aanvraag te verkrijgen. Binnen de huidige regelgeving bestaat er geen enkele basis om een organisatie als SBO te erkennen.

Mijn medewerkers hebben de vertegenwoordigers van SBO ontvangen en hen gewezen op de mogelijkheid om aansluiting te zoeken bij een van de erkende centra van het algemeen welzijnswerk. Op die manier kan SBO tenminste een soort organisatorische ondersteuning verkrijgen. Mijn medewerkers hebben toen ook de mogelijkheid van een erkenningsaanvraag als autonome vrijwilligersorganisatie voorgesteld, wetende dat dit een zeer beperkte erkenning inhoudt die zeker niet de mogelijkheid biedt om personeel aan te werven.

De Belangenvereniging van Gescheiden Mannen en hun Kinderen beschikt wel over een meer professionele erkenning via het decreet inzake volksontwikkeling, waarvoor minister Van Grembergen bevoegd is. Als beide organisaties hun krachten bundelen ten aanzien van minister Van Grembergen, kan er misschien iets worden afgedwongen. Ik kan vandaag echter niet garanderen dat ik binnen mijn bevoegdheid een aparte erkennings- en subsidie-aanvraag van SBO positief kan adviseren omdat ik geen decretale basis heb om dergelijke organisatie te financieren.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de minister, ik wil u bedanken voor dit antwoord. Ik wil ook de collega's danken die zich hebben aangesloten bij de vraag. Dit onderstreept toch dat deze thematiek vele mensen van ver of van dichtbij beroert.

Mevrouw de minister, u sprak over het snijpunt tussen jurisdictie en de bijstand aan personen. We moeten goed nadenken hoe de Vlaamse overheid dit kan invullen. In zulke zaken kunnen we ons niet altijd laten gijzelen tussen de verschillende overheden die in dit land terzake bevoegd of actief zijn. Ik druk het nu iets negatiever uit dan ik het eigenlijk bedoel. Ik denk echter dat dit niet alleen voor dit thema geldt. Er zijn nog een heel aantal thema's waarover we moeten nadenken.

Ik hoor regelmatig van een aantal CAW's dat er in de neutrale ontmoetingsruimtes toch nog één en ander fout loopt. Ik heb dit ook reeds van de Kinderrechtencommissaris vernomen. Het betreft enkele zaken, die misschien kunnen opgenomen worden in de onderhandelingen inzake het samenwerkingsakkoord. Wat SBO zelf betreft, had ik enigszins verwacht dat u zou suggereren om aansluiting te zoeken bij één of ander erkend CAW. Het probleem is dat de CAW's regionaal verspreid zijn. SBO is dat niet en is bang om een deel van zijn knowhow te verliezen door aansluiting bij een CAW. Voorlopig vindt SBO het niet haalbaar om de opgebouwde knowhow te verspreiden over verschillende regio's. Uw suggestie met betrekking tot de mogelijkheden bij minister Van Grembergen zal ik onthouden. We zullen dit bespreken met de mensen van SBO, die hier trouwens aanwezig zijn.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik wil nog één concrete suggestie maken. Wat de CAW's betreft, is het misschien mogelijk om eerst contact te nemen met het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk coördineert juist de overkoepelende werking van de verschillende algemene welzijnswerken.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de centra voor geestelijke gezondheidszorg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we hebben van het overlegplatform van Vlaams Brabant een situatieschets ontvangen van de mogelijkheden voor de behandeling van kinderen en jongeren in de geestelijke gezondheidszorg. Daarin worden heel wat cijfers gegeven over aanmeldingsklachten, leeftijden, wachttijden, enzovoort.

Ik ben eens op bezoek geweest bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg in mijn regio. We hebben het hier vaak over wachtlijsten, problemen waar jongeren mee te maken krijgen, zelfmoord, depressie, enzovoort. De centra bestrijken echter een veel ruimer gamma van problemen en hebben ook een preventieve werking.

Ik heb daar vroeger al een schriftelijke vraag over ingediend. Ik wilde toen weten hoe we een en ander kunnen meten, hoe we aan behoeftenonderzoek kunnen doen. Het is onze betrachting de dienstverlening zo goed mogelijk uit te bouwen, en we vinden dat mensen de dienstverlening en de zorg moeten kunnen krijgen waar ze nood aan hebben. We moeten dan ook zoeken naar parameters om te bepalen of we aan hun noden tegemoetkomen.

Mijn eerste vraag was toen of er een soort van indicatiesysteem of een wetenschappelijk onderbouwde planning en programmatie bestaat. Ik heb echter ook gezocht naar het aantal personeelsleden per aantal kinderen, jongeren of volwassenen in een regio. Er zijn grote verschillen tussen de regio's qua dienstverleningsmogelijkheden.

Over Vlaams-Brabant lees ik in het rapport dat het platform, de koepel van alle CGG's in de provincie, op zowat 46 percent van de vragen om hulp een antwoord kon bieden. Dat betekent echter dat meer dan de helft niet kon worden geholpen. Tegelijkertijd noemen ze een voltijdse hulpverlener per 5.000 kinderen of jongeren voor hen een haalbare bezetting om voor een goede begeleiding te kunnen instaan en een goede opvolging te kunnen geven. Ze werken daarom ook vaak met groepen.

U antwoordde op mijn schriftelijke vraag dat er eigenlijk geen parameter bestaat, en dat er in het Vlaams landschap een grote variatie is qua personeelsbezetting in functie van de dienstverlening. Ondanks het feit dat er heel wat perspectieven waren na het grote congres over depressie, en dat werd gezegd dat er op het vlak van geestelijke gezondheidszorg iets extra's moest worden gedaan, is gebleken dat in regio's waar ze met tekorten kam-

pen, alleen maar de schaarste verdeeld kan worden.

Mevrouw de minister, er bestaat op dit moment veel wetenschappelijk onderzoek en zo. Wordt er echter ook iets gedaan om tot een wetenschappelijk onderbouwde planning of programmatie te komen ? Hebt u een beeld van de wachtlijsten in de verschillende regio's ? Ik blijf dat immers een moeilijk probleem vinden, ook om die wachtlijsten te definiëren. Tijdens mijn rondgang langs de CGG's bleek dat sommige diensten niet echt wachtlijsten hebben doordat ze mensen die bellen, vragen ergens anders te gaan omdat ze anders lang zouden moeten wachten. De mensen worden dus doorgestuurd, zodat er geen lange wachtlijst wordt opgebouwd. Daarbij worden bijvoorbeeld mensen met een wat hoger inkomen naar de privé-markt gestuurd. Het is niet bekend of ze daar altijd kunnen worden geholpen.

U zou een campagne opzetten over depressie en zelfmoord. Wanneer komt die er, en hoe zal ze eruit zien ? Als er een campagne komt, dan zal de vraag naar hulpverlening ook stijgen. Als ik echter de CGG's vraag hoe ze rekruteren en of ze reclame maken, dan geven ze te kennen geen reclame te willen, want dat zou leiden tot nog meer vraag, terwijl ze het nu al niet aankunnen. Ze willen namelijk niet nog meer mensen teleurstellen.

Acht u een dienstverlening a rato van 1 op 6.500 kinderen en jongeren voldoende ? Dat is namelijk zowat het gemiddelde, blijkens de gegevens die ik heb gekregen. Hoe kunt u de CGG's een perspectief bieden op een uitbreiding van de hulpverlening ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de aanleiding tot de vraag van mevrouw Becq is het besluit van het document van het overlegplatform. Daarin worden vijf uitdagingen genoemd : aandacht voor screening, indicatiestelling en doorverwijzing, verder werken aan een gedifferentieerd crisisaanbod in de regio, aanbod voor zeer jonge kinderen, middelenmisbruik en kindermishandeling.

Van sommige van deze punten zult u zeggen dat er met de pilootprojecten integrale jeugdzorg al iets aan wordt gedaan, en dat er op lange termijn wordt gewerkt aan structurele oplossingen en een geïntegreerde manier van werken. Er zijn evenwel ook andere punten. Over middelenmisbruik heb ik het

Merckx

vorige week nog gehad. Ik stel immers vast dat daar niets mee wordt gedaan.

Op het gedifferentieerd crisisaanbod in de regio wens ik volgende week terug te komen in een interpellatie over zelfmoord en zelfmoordpreventie. Dat is een prioritair thema. Het helpt niet altijd alleen maar te zeggen wat we zullen doen. Het moet ook op het terrein zichtbaar worden. De toestand is immers schrijnend.

Omtrent het aanbod voor zeer jonge kinderen en het thema kindermishandeling in het bijzonder is gebleken dat er in de regio Vlaams Brabant niets is. Er is soms wel samenwerking met de vertrouwenscentra, maar dat is op zich geen antwoord. Mevrouw de minister, we verwachten dat u die twee punten wat hoger op uw agenda zet en concrete voorstellen doet. Hoe zult u dat precies doen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, eigenlijk is dit vooral een vraag naar cijfers en programmatie. Er is een decretale basis. In het decreet betreffende de geestelijke gezondheidszorg van 18 mei 1999, dat door de meesten onder u werd goedgekeurd, staat dat de regering de parameters zal bepalen die zullen worden gehanteerd om de zorgbehoefte in elk werkgebied te bepalen, teneinde te komen tot een evenwichtige spreiding van het zorgaanbod.

Een wetenschappelijk onderbouwde programmatie voor Vlaanderen kan alleen maar op basis van correcte registratiegegevens van de sector zelf. Wie de sector een beetje kent, weet dat het niet altijd evident is geweest de gegevens van de sector te krijgen. Sinds 2000 wordt op regelmatige basis met de sector onderhandeld over een eenduidig registratiesysteem voor Vlaanderen. Ik ben blij te kunnen zeggen dat op 1 januari 2003 voor de erkende centra de toepassing van een in Vlaanderen ontwikkeld registratiesysteem verplicht wordt. Vanaf dit jaar zullen alle registratiegegevens verzameld en verwerkt worden op een eenduidige manier. Op dat moment zullen we ook over de omvang van wachtlijsten kunnen spreken en zullen we vergelijkende gegevens tussen de verschillende centra voor geestelijke gezondheidszorg kunnen verzamelen.

Het rapport van het overlegplatform van de Vlaams-Brabantse CGG's is erg verdienstelijk. Het

is opgesteld volgens een eigen registratiesysteem. Het is echter de bedoeling dat er vanaf 1 januari 2003 in Vlaanderen op eenzelfde basis wordt geregistreerd.

Het decreet sprak ook van een driejaarlijks rapport dat de centra moeten opmaken over de factoren die op systematische wijze de geestelijke gezondheid van de bevolking in hun werkgebied beïnvloeden, en dit via de gegevens die worden verzameld in het kader van de registratie. We zullen tot 2006 moeten wachten op gevalideerde gegevens en op de conclusies die de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg daarover naar voren zullen schuiven.

We hebben wel jaarlijkse voortgangsrapporten die in 2001 voor de eerste maal bij de sector werden opgevraagd en waarin wordt gevraagd naar gegevens over de wachtlijsten. Bij het verwerken van de gegevens bleek dat de standaardisering van de antwoorden niet voldoende groot was om hieruit correcte conclusies te trekken.

Wat de campagne over depressie en zelfmoord betreft, voeren we voor het eerst een procedure uit om een zesde gezondheidsdoelstelling in Vlaanderen te formuleren. Een eerste belangrijk moment hierin was de gezondheidsconferentie van december jongstleden. Momenteel word de laatste hand gelegd aan de uitgave van het congresboek. De voorstellen die hierin worden opgesomd, zullen worden voorgelegd aan de Vlaamse Gezondheidsraad en zullen worden besproken in de Vlaamse regering en in de commissie voor Welzijn van het Vlaams Parlement. Dan kunnen we komen tot een gevalideerde gezondheidsdoelstelling met een aantal concrete doelstellingen om het aantal depressies en zelfdodingen op een systematische wijze te kunnen terugdringen. Pas daarna zullen concrete projecten worden geformuleerd.

Op de begroting van dit jaar is al in een eerste klein bedrag voorzien. Het is voorsnog niet de bedoeling om grote campagnes te voeren over preventie van zelfmoord en depressie. Ik weet dat de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg daar niet klaar voor zijn. Niet alleen de CGG's zijn partner inzake de preventie van zelfmoord en depressie, maar ook de CLB's, het onderwijs in het algemeen en de jeugdbewegingen. Bepaalde projecten voor verschillende doelgroepen lopen momenteel door.

De dienstverlening aan 1 op 6.500 jongeren en kinderen is een voldoende uitbouw. Dit cijfer is op dit ogenblik het gemiddelde in Vlaanderen. Volgens

Vogels

het rapport van het overlegplatform van Vlaams-Brabant is dat niet zo. Het overlegplatform heeft het over een norm van 1 op 5.000. Vandaag hebben we echter geen betrouwbare gegevens om de norm te bepalen.

Ook hier is er een registratiesysteem. De pilootregio's leveren in dit kader belangrijke informatie, zeker wat jongere kinderen betreft. Niet elke psycho-sociale kwaal moet worden opgelost door een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg. Er wordt vaak telefonisch doorverwezen naar andere instanties. Dit doet men niet altijd omwille van de wachtlijsten, het is vaak een terechte doorverwijzing. Wat betreft de geestelijke gezondheidszorg bij jongeren zal het samenstellen van modules, waarin de CLB's, de Bijzondere Jeugdzorg en de CGG's gezamenlijk een aanbod zullen doen, de programmatie in die sectoren meebepalen.

In de evolutie van de kinder- en jeugdequipes, stel ik vast dat er in 1997 sprake was van 62,26 voltijdse equivalenten. In 1999 was er bijna een verdubbeling met 112,4 voltijdse equivalenten. In 2001 waren er 200 voltijdse equivalenten. Waarschijnlijk is die stijging niet genoeg, maar het is niet alleen maar een herverdeling van de schaarste.

Men moet bovendien voorzichtig blijven bij het formuleren van besluiten. Als slechts 46 percent van de aanmeldingen een antwoord krijgt, kan men niet zomaar concluderen dat 54 percent zonder hulp achterblijft. Er zijn vaak doorverwijzingen die ook goed kunnen zijn.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben bekommerd om de geestelijke gezondheidszorg, een sector die niet door iedereen is gekend. Ik vrees dat de psychische gezondheid, die moeilijk meetbaar is, in de toekomst een van de zwaardere problemen zal zijn. De welzijnssector moet hiervoor in voldoende dienst- en hulpverlening voorzien. Het is belangrijk hierbij vooruit te kijken.

Ik zie het bijna als een understatement wanneer u zegt dat u dit als zesde gezondheidsdoelstelling zult opnemen en daarna de sporen zult uitwerken. Ik hoop dat ik goed heb gehoord dat u er eerst voor wilt zorgen dat de dienstverlening goed wordt uitgebouwd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.20 uur.*
